

Sygn. akt I ACa 776/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata
Sędziowie	:	SA Krzysztof Chojnowski SA Bogusław Dobrowolski (spr.)
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Banku S.A. w W.**

przeciwko **K. M.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 14 czerwca 2017 r. sygn. akt I C 179/17

oddala apelację.

(...)

Sygn. akt I ACa 776/17

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej K. M. kwoty 102.657,06 zł.

W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że w dniu 13 czerwca 2014 r. zawarł z pozwaną umowę kredytu nr (...). Z uwagi na fakt, że pozwana nie wywiązała się z obowiązku spłaty, powód wypowiedział umowę. Na kwotę dochodzoną pozwem składały się:

- 89.107,88 zł tytułem należności głównej,

- 3.571,03 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 10 % od 20 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.;

- 9.978,15 zł tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 10 % za okres od 20 stycznia 2015 r. do 4 stycznia 2017 r.,

Powód wskazał, że w niniejszym procesie dochodzi części wierzytelności, tj., wierzytelności na dzień sporządzenia pozwu (31 stycznia 2017 r.), nie dochodzi dalszych odsetek, zastrzegając możliwość ich dochodzenia w odrębnym postępowaniu.

Pełnomocnik pozwanej K. M. na rozprawie w dniu 12 czerwca 2017 r. zakwestionował wysokość zobowiązania z uwagi na zawyżone odsetki oraz koszty kredytu w postaci ubezpieczenia umowy. Podniósł, że pozwana jest w stanie spłacić kredyt w kwocie 500 zł miesięcznie, dodatkowo 5.000 zł do końca 2017 r. oraz po 10.000 zł na koniec każdego następnego roku.

Wyrokiem z 14 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 82.837,13 zł. Rozłożył świadczenie na następujące raty:

- sześć rat miesięcznych w kwocie po 500 zł każda rata, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, poczynając od lipca 2017 r.,
- rata w kwocie 5.000 zł płatna do dnia 31 grudnia 2017 r.,
- dwanaście rat miesięcznych w kwocie po 500 zł każda rata, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, poczynając od stycznia 2018 r.,
- rata w kwocie 20.000 zł płatna do dnia 31 grudnia 2018 r.
- dwanaście rat miesięcznych w kwocie po 500 zł każda rata, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, poczynając od stycznia 2019 r.,
- rata w kwocie 20.000 zł płatna do dnia 31 grudnia 2019 r.,
- dwanaście rat miesięcznych w kwocie po 500 zł każda rata, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, poczynając od stycznia 2020 r.,
- ostatnia rata w kwocie 16.837,13 zł płatna do 31 grudnia 2020 r.

Powództwo w pozostałym zakresie Sąd oddalił. Zasądził od pozwanej na rzecz powoda 4.160,02 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że 13 czerwca 2014 r. pomiędzy stronami została zawarta umowa kredytu nr konsumpcyjnego nr (...). Bank udzielił pozwanej kredytu w wysokości 80.000 zł na okres 72 miesięcy. W związku z zawarciem umowy pozwana została zobowiązana do poniesienia kosztów ubezpieczenia na wypadek śmierci, całkowitej niezdolności do pracy lub hospitalizacji w wyniku(...) Pakiet Życie na okres pierwszych 12 miesięcy trwania umowy w kwocie 13.904,36 zł oraz kosztów prowizji w kwocie 5.983,27 zł. Kredytobiorca miał możliwość zaciągnięcia dodatkowego kredytu na sfinansowanie powyższych kosztów. Kwota udzielonego kredytu brutto wyniosła 99.887,63 zł.

Strony przewidziały w umowie, że za okres opóźnienia w spłacie rat, Bank nalicza odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Następnie w dniu 16 lutego 2015 r. strony zawarły aneks do umowy kredytu, na podstawie którego wydłużyły okres spłaty kredytu o trzy miesiące.

Bank pismem z dnia 25 sierpnia 2015 r. wezwał pozwaną do zapłaty zaległości w spłacie kredytu, obejmującej m.in. kwotę 3.414,08 zł należności głównej, 696,96 zł tytułem odsetek umownych. Kolejnym pismem z dnia 21 października 2015 r. powód wypowiedział pozwaną umowę kredytu. W dniu 22 czerwca 2015 r. Bank na podstawie ksiąg bankowych stwierdził, że zadłużenie pozwanej z tytułu kredytu wynosi :

- 89.107,88 zł tytułem należności głównej,
- 3.571,03 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 10 % od 20 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.;
- 9.978,15 zł tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 10 % za okres od 20 stycznia 2015 r. do 4 stycznia 2017 r,

Pozwana od wniesienia pozwu zapłaciła kwotę 2.033,16 zł tytułem należności głównej. Ponadto powód po wniesieniu pozwu pobrał od pozwanej kwotę 2.296,84 zł tytułem kosztów windykacji.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd I instancji zauważył przede wszystkim, że powód w związku z dochodzoną kwotą za ochronę ubezpieczeniową (w kwocie 13.904,36 zł), nie przedłożył jakichkolwiek dokumentów na dowód, że strony zawarły również umowę ubezpieczenia. W konsekwencji Sąd uznał, że powód nie wykazał zasadności obciążenia pozwanej kwotą stanowiącą równowartość składki ubezpieczeniowej. Nadto zdaniem Sądu składka ubezpieczeniowa za okres pierwszych dwunastu miesięcy trwania umowy w wysokości przekraczającej 17 % otrzymanej kwoty jest niezgodna z zasadami współzycia społecznego. Sąd wskazał również, że uiszczenie opłat za ubezpieczenie w wysokości przekraczającej 17 % kwoty, którą otrzymała pozwana należy ocenić jako mające na celu obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, a zatem na podstawie art. 58 k.c. należy je ocenić jako nieważne.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał dochodzenie opłaty za ochronę ubezpieczeniową za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, jako prowadzące do nadmiernego, nieuzasadnionego i nieadekwatnego obciążenia pozwanej. Sąd ten zwrócił przy tym uwagę, że pozwana utraciła pracę, a mimo to świadczenie nie zostało pokryte z ubezpieczenia.

Sąd Okręgowy z uwagi na pomniejszenie należności głównej o kwotę ubezpieczenia, przeliczył ponownie odsetki w wysokości 10 % i otrzymał następujące sumy:

- 6.584,02 zł za okres 20 stycznia 2015 r. do 10 października 2016 r. (od dnia wypowiedzenia umowy wyliczono od kwoty 80.373,52 zł (Bank naliczał odsetki od kwoty 94.277,80 zł, po odliczeniu opłaty za ochronę ubezpieczeniową 13.904,36 zł, otrzymano kwotę 80.373,52 zł)
- 525,71 zł za okres od 11 października 2016 r. do 3 listopada 2016 r. od kwoty 79.951,88 zł (Bank naliczał odsetki od kwoty 93.856,24, po odliczeniu opłaty za ochronę ubezpieczeniową 13.904,36 zł, otrzymano kwotę 79.951,88 zł),
- 87,51 zł za okres od 4 listopada 2016 r. do 7 listopada 2016 r. od kwoty 79.851,88 zł (odpowiednio 93.756,24 zł - 13.904,36 zł),
- 450,79 zł za okres od 8 listopada 2016 r. do 28 listopada 2016 r. od kwoty 78.351,88 zł (odpowiednio 92.256,24 zł - 13.904,36 zł),
- 192,95 zł za okres od 29 listopada 2016 r. do 7 grudnia 2016 r. od kwoty 78.251,88 zł (odpowiednio 92.156,24 zł - 13.904,36 zł),
- 147,20 zł za okres od 8 grudnia 2016 r. do 14 grudnia 2016 r. od kwoty 76.751,88 zł (odpowiednio 90.656,24 zł - 13.904,36 zł),

- 189 zł za okres od 15 grudnia 2016 r. do 23 grudnia 2016 r. od kwoty 76.651,88 zł (odpowiednio 90.556,24 zł - 13.904,36 zł),

- 103,16 zł za okres od 24 grudnia 2016 r. do 28 grudnia 2016 r. od kwoty 75.303,52 zł (odpowiednio 89.207,88 zł - 13.904,36 zł),

- 142,62 zł za okres od 29 grudnia 2016 r. do 4 stycznia 2017 r. od kwoty 75.203,52 zł (89.107,88 zł - 13.904,36 zł).

Powyższe kwoty po zsumowaniu wyniosły 8.422,96 zł. Ponadto Bank odliczył odsetki w wysokości 30,38 zł, co dało łącznie 8.392,58 zł tytułem odsetek za opóźnienie.

Sąd Okręgowy zauważył, że po wniesieniu pozwu, pozwana zapłaciła kwotę 2.296,84 zł, którą powód zaliczył na koszty windykacji. Zdaniem tego Sądu opłata ta nie zmierzała w sposób rzeczywisty do spełnienia świadczenia przez pozwaną, tylko do powiększania roszczenia powoda wobec pozwanej. Została ona po pierwsze ustalona w sposób arbitralny, w oderwaniu od rzeczywistych nakładów poczynionych przez powoda. Ponadto czynności te były również niecelowe, gdyż powód złożył już pozew do Sądu.

Od 5 stycznia 2017 r. do 12 maja 2017 r. pozwana wpłaciła kwotę 2.033,16 zł i o tę kwotę, zdaniem Sądu Okręgowego, należało pomniejszyć należność główną.

W konsekwencji Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 82.837,13 zł, na którą składają się: należność główna w kwocie 70.873,52 zł (89.107,88 zł - 13.904,36 zł - 2.033,16 zł - 2.296,84 zł); 3.571,03 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 10 % od 20 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.; 8.392,58 zł tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 10 % za okres od 20 stycznia 2015 r. do 4 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy uwzględnił wniosek pozwanej o rozłożenie należności na raty uznając przy tym, że w sprawie zaszyły „szczególne okoliczności” o jakich mowa w art. 320 k.p.c. Sąd zauważył bowiem, że pozwana nie osiąga żadnych dochodów, studiuje. Od lipca 2017 r. zamierza wyjechać za granicę w celu poszukiwania pracy. Jej matka jest osobą bezrobotną, a ojciec pracuje dorywczo. Zdaniem tego Sądu rozłożenie należności na raty umożliwi pozwanej spełnienie świadczenia bez nadmiernego uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny, natomiast powodowi umożliwi uzyskanie należnej kwoty w rozsądnym terminie, nie narażając go na szkodę. Sąd przyjął również, że pozwana świadcząc pracę za granicą, będzie w stanie spłacać określone w wyroku raty.

Orzeczenie zapadło w oparciu o zapisy umowy łączącej strony i art. 69 prawa bankowego.

O kosztach orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosownie do wyniku procesu.

Apelację od wyroku wywiódł powód, zaskarżając rozstrzygnięcie w części oddalającej powództwo. W apelacji zarzucił naruszenie:

1) art. 233 §1 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez dowolne uznanie, że powód nie wykazał wysokości roszczenia, podczas, gdy przedstawione przez powoda dowody w postaci umowy, aneksu do umowy, wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, historii spłat oraz fakt, że pozwana nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu podważającego wiarygodność powyższych dokumentów, powinny prowadzić do wniosku, że powód w kontradiktoryjnym procesie wykazał wysokość dochodzonych roszczeń, w tym objęcie pozwanej ochroną ubezpieczeniową;

2) art. 5 k.c. oraz art. 58 k.c. poprzez wadliwe zastosowanie art. 5 k.c. polegające na uznaniu, iż żądanie opłaty za ochronę ubezpieczeniową w wysokości 13.904,36 zł sprzeczne było z zasadami współżycia społecznego; poprzez wadliwe zastosowanie art. 58 k.c. polegające na uznaniu, iż ustalenie opłaty za ochronę ubezpieczeniową zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, podczas gdy pozwana otrzymała w zamian za to świadczenie, świadczenie ekwiwalentne w postaci ochrony ubezpieczeniowej, powód skredytował pozwaną wysokość składki ubezpieczeniowej i nie był jej beneficjentem,

- 3) naruszenie art. 233 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie tj. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie błędnych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że sytuacja majątkowa pozwanej uzasadnia rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty,
- 4) naruszenie art. 320 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie podczas, gdy stan rodzinny, majątkowy i zdrowotny pozwanej od którego zależy zastosowanie wskazanego przepisu - tego nie uzasadnia;
- 5) naruszenie art. 320 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie interesów powoda tj. rozłożenie dochodzonej kwoty w czasie tak długim, że prowadzi to do pokrzywdzenia powoda;
- 6) naruszenie art. 320 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i rozłożenie ww. kwoty na raty z wyłączeniem możliwości uchylenia obowiązywania rozłożenia na raty ww. kwoty w przypadku zaniechania przez pozwaną spłaty zadłużenia co ostatecznie doprowadziło do rozłożenia kwoty na raty bez możliwości zażądania przez powoda zwrotu zasądzonej kwoty przed terminem w sytuacji zaniechania spłaty rat przez pozwaną.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie kwoty 100.623,90 zł, bez rozłożenia wymienionej kwoty na raty; ewentualnie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie kwoty 100.623,90 zł wraz z rozłożeniem jej na równe raty przy jednoczesnym zmniejszeniu okresu rozłożenia na raty, z zastrzeżeniem, iż brak terminowej płatności jednej raty wskazanej w wyroku powoduje wymagalność całej zasądzonej kwoty. Prócz zastrzeżenia skutku ze zdania poprzedniego, powód wniósł o dodatkowe zastrzeżenie, że uchybienie terminowej płatności raty powoduje powstanie po stronie pozwanej obowiązku uiszczenia na rzecz powoda odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wymagalności raty do dnia zapłaty. Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Do apelacji powód załączył również wniosek o dopuszczenie dowodu z deklaracji zgody na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia na wypadek zgonu, całkowitej niezdolności do pracy albo hospitalizacji z dnia 13.06.2014 r. (podpisanego przez pozwaną przy zawarciu umowy kredytowej), na okoliczność objęcia pozwanej ochroną ubezpieczeniową, warunków tej ochrony, zasadności żądania składki ubezpieczeniowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy odnieść się do wniosku pełnomocnika pozwanej, przesłanego 30 stycznia 2018 r. o odroczenie zaplanowanej na 31 stycznia 2018 r. rozprawy apelacyjnej. Pełnomocnik wniosek ten motywował chorobą i niemożnością stawienia się na rozprawę. Jednakże do wniosku nie zostało dołączone żadne zaświadczenie potwierdzające taką okoliczność. Z tej też przyczyny wniosek nie mógł zostać uwzględniony (art. 214¹ k.p.c.).

W dalszej kolejności Sąd drugiej instancji uznał za konieczne odnieść się do tych zarzutów i wniosków apelacji, które rzutują na zakres materiału dowodowego.

W swojej apelacji powód wniósł o dopuszczenie dowodu z deklaracji zgody na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia na wypadek zgonu, całkowitej niezdolności do pracy albo hospitalizacji z dnia 13 czerwca 2014 r., na okoliczność objęcia pozwanej ochroną ubezpieczeniową i wysokości składki ubezpieczeniowej. Jednak w myśl art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później.

Uregulowanie zawarte w art. 381 k.p.c. jest wyrazem dążenia do koncentracji materiału dowodowego przed sądem pierwszej instancji. Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się liczyć z tym, że Sąd drugiej instancji jej wnioskowi dowodowemu nie uwzględni. Należy zwrócić uwagę na relacje między przepisem art. 381 k.p.c. oraz art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. wymagającym powołania w apelacji nowych faktów i dowodów wraz z wykazaniem, że ich powołanie przed

sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynika później. W niniejszej sprawie powód tego nie wykazał. Samo zaś tylko przekonanie strony, że powołanie tego dowodu uzasadnione jest zakwestionowaniem przez Sąd Okręgowy rozliczenia powoda nie usprawiedliwia powołania dowodów dopiero w postępowaniu odwoławczym. W szczególności, że pełnomocnik pozwanej kwestionował roszczenie w zakresie ubezpieczenia.

W związku z tym należało uznać, że powód nie miał przeszkód przedstawić zawnioskowany dowód już przed Sądem I instancji, w szczególności, że zawarcie umowy ubezpieczenia, zgodnie z treścią umowy kredytu, nie było obligatoryjne. W konsekwencji, wbrew oczekiwaniom powoda, zasadność roszczenia i jego wysokość powinna zostać wykazana w stosownym czasie odpowiednimi dokumentami. W rezultacie, wniosek dowodowy zawarty w apelacji, został przez Sąd Apelacyjny oddalony.

Odnosząc się do oceny stanowiska Sądu Okręgowego w zakresie zaskarżonego rozstrzygnięcia wskazać należy, że Sąd Apelacyjny podziela co do zasady ustalenia faktyczne oraz dokonaną przez Sąd I instancji ocenę prawną co do roszczenia związanego z opłatą za ochronę ubezpieczeniową oraz kosztami windykacyjnymi (wpłaty przez pozwaną na łączną kwotę 2033,16 zł po wniesieniu pozwu powód nie kwestionował). Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z regułami dowodowymi ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że na podstawie materiału dowodowego dostarczonego przez powoda nie można było przyjąć, że strona powodowa udowodniła wysokość zobowiązania oraz w ogóle istnienia roszczenia z opłaty za ochronę ubezpieczeniową. W ocenie Sądu Apelacyjnego wzmocnienie powyższej argumentacji wymaga w tym miejscu odniesienia się do treści zawartej przez strony umowy kredytu. Ta bowiem w paragrafie 5 (k. 15) przewidywała zabezpieczenie kredytu w formie cesji praw z ubezpieczenia na wypadek zgonu, całkowitej niezdolności do pracy, albo hospitalizacji. Podkreślić jednak należy, że z kolejnych postanowień tego paragrafu wynika, że nie tylko cesja wymaga zgody powódki, ale również samo zawarcie umowy ubezpieczenia. Powód w umowie wprost posługuje się stwierdzeniem „jeśli kredytobiorca wyraził zgodę na objęcie grupowym ubezpieczeniem (...)”. W ustępie § 7 ust. 5 umowy wskazano ponadto, że „objęcie ochroną ubezpieczeniową potwierdzone jest podpisaniem przez Kredytobiorcę Deklaracji zgody”, ponadto „podstawą naliczenia opłaty za objęcie ochroną ubezpieczeniową (...) jest suma ubezpieczenia wskazania w Deklaracji zgody”. Z uwagi na treść tych postanowień i brak odpowiednich dokumentów w materiale dowodowym przed Sądem I instancji nie można było domniemywać przystąpienia pozwanej do ubezpieczenia oraz wysokości związanego z tym roszczenia, w szczególności, że na rozprawie przed Sądem I instancji strona pozwana kwestionowała te roszczenie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie miało miejsca ze strony Sądu Okręgowego uchybienie art. 233 § 1 k.p.c.. Według tego przepisu, sąd ma obowiązek ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszystkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Musi też przeprowadzić selekcję dowodów, a więc dokonać wyboru tych, na których się oparł, i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, przy czym selekcja ta powinna być poparta argumentacją zgodną z regułami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Strona, kwestionująca prawidłowość zastosowania art. 233 § 1 k.p.c., powinna przedstawić argumenty świadczące o niezachowaniu przez sąd tych reguł. Zarzut ten nie może natomiast polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, z dnia 12 lutego 2010 r., VI ACa 356/10, Lex nr 821059, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 kwietnia 2010 r., I ACa 240/10, Lex nr 628186). Jak zatem wynika z wcześniejszych rozważań, umowa kredytu zawarta przez strony przewidywała możliwość zabezpieczenia kredytu i zawarcie odpowiedniej umowy ubezpieczenia. Ta okoliczność nie została jednak w odpowiednim czasie wykazana przez powoda za pomocą stosownych dokumentów, w związku z czym powinien on w tym zakresie ponieść ujemne skutki procesowe.

Z uwagi na nieudowodnienie roszczenia we wskazanym wyżej zakresie bezprzedmiotowym jest odniesienie się do rozważań Sądu Okręgowego w zakresie obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i ewentualnym zaistnieniu okoliczności uzasadniających zastosowanie w sprawie art. 5 k.c..

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu Okręgowego, że nie sposób uznać za celowe, w związku z wniesieniem pozwu, kosztów związanych z windykacją. Takie „dwutorowe” dochodzenie roszczeń jest dopuszczalne, jednakże powód powinien liczyć się obowiązkiem pokrycia ich kosztów, gdyż nie były one zasadne.

Sąd Okręgowy słusznie uznał za uzasadniony wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty. Stwierdził, że za zastosowaniem art. 320 k.p.c. w niniejszej sprawie przemawia ciężka sytuacja materialna pozwanej oraz jej rodziców. Zgodnie z art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, Sąd Najwyższy podkreślił, że przepis art. 320 k.p.c. ma charakter wyjątkowy i w związku z tym może znaleźć zastosowanie wtedy, gdy w chwili wyrokowania są podstawy do przyjęcia, że ze względu na sytuację majątkową dłużnika wyrok zasądający całe świadczenie stanowiłby tytuł egzekucyjny bez szans na realizację. Prowadzenie egzekucji narażałoby tylko wierzyciela na nieefektywne wydatki egzekucyjne, a dłużnika i osoby pozostające na jego utrzymaniu na utratę podstaw egzystencji. Bezskuteczne czynności egzekucyjne byłyby zarazem szkodliwe społecznie i podważałyby sens prowadzenia procesu. Przy takim pojmowaniu szczególnie uzasadnionych wypadków uzasadniających zastosowanie art. 320 k.p.c. przepis ten służy nie tylko interesom dłużnika i wierzyciela, ale także interesom ogólnym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powód w apelacji nie przedstawił argumentów do modyfikacji ustalonych przez Sąd Okręgowy rat. Sąd I instancji dostatecznie rozważył sytuację rodzinną i majątkową pozwanej i prawidłowo wskazał na realne trudności w spełnieniu przez nią zasądzzonego świadczenia. Ocena w tym zakresie nie była dowolna. Uwzględnił wiek pozwanej, jej plany co do wyjazdu w celach zarobkowych za granicę, jak też trudną sytuację materialną jej rodziców. Analiza w tym zakresie była wystarczająca i wsparta przekonującym wywodem.

Przyjęty w zaskarżonym wyroku sposób rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty czyni zadość przewidzianym prawem wymaganiom, dlatego podniesiony przez powoda zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. trzeba uznać za niezasadny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał apelację powoda za niezasadną i oddalił ją w oparciu o art. 385 k.p.c..

(...)